

Acésta fóia ese
cate 3 céle pe luna
si costa 2 florini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentulu se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se aboneáa la Comi-
tetul asociatiunei in
Sibiu, séu prin posta
séu prin domnii co-
lectori.

Nr. 6.

Brasovu 15. Martiu 1869.

Anulu II.

Colectiune de diplome

din diplomatariulu comitelui Iosifu Kemény,
cari privescu mai alesu pre romani (valachi).

On. asociatiuni transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a
poporului romanu, oferita in an. 1868.

Acelea diplome, cari am socotit u a fi mai momentóse si de mai mare interesu pentru romanii a-matori de istoria Transilvaniei, dupa cumu, din indemnul nemuritoriului istoricu comite Iosifu Kemény, le am descris, parte in a. 1846, parte in a. 1854, in bibliotec'a acestui mare barbatu atunci aflatóre in curia sa cea din Grindu, asia, in acestu uniu tomu adunate, si cu atentiune din nou, dupa putintia, fara gresiéla cu man'a 'mi propria descrise, le oferezu „on. asociatiuni transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ cá umilitu membru alu aceleiasi o. asociatiuni, in semnu de gratitudine catra aceea si in semnu de devotamentu catra prea char'a patri'a mea Transilvani'a, in alu carei sinu m'am nascutu si m'am educatu; cá asia, din numerulu celu mare de tomuri ale diplomatariului prelaudatului comite, acestea diplome, cari atingu mai cu séma pe romanii nostri din Transilvani'a, aci intr'unu locu, — cá intr'unu buchetu de flori — adunate, se deservésca spre inlesnire pentru scrutatori.

Acésta colectiune se incepe cu an. 1096 si in 62 filere cu 494 pagine, se estinde pana la a. 1576. La acestea am mai adaosu inca si alte döue filere a 63 si 64, care cuprindu in sine unu estrasu din manuscrisulu „Transilvania specialis“ a istoricului Ios. Benkő pentru Cincisiu (Csolnakos), leaganulu familiei Huniadiane, si nisce articuli dietali sunatori despre romani.

In acésta colectiune de diplome se cuprindu si aceleia 60 diplome si fragmente de diplome, cari in a. 1853 si 1854 s'au tiparitu in Fóia pentru minte sel.; si fiinduca cu revolutiunea din an. 1848, manuscrisulu meu primaruu s'au instrainat, ori s'au nimicitu din locuint'a Rev. dn. Tim. Cipariu canonice in Blasiu, cui pe atunci l'am fostu predatu pentru decopiere: asia din acelea decopiete pana atunci, si din parte strapuse si la dn. Gcorgiu Baritiu in Brasovu, si pastrate de revolutiune, esindu preatinsele in Fóia; eu inca acelca din Fóia le am intregit u aici dimpreuna cu notele adause de dn. Baritiu, dupa cum aceleia se afla in numit'a fóia.

Inse in a. 1854 mergându eu la Blasiu, cu acea

ocasiune am escursu si pana la comitele Kemény in Grindu, si acolo petrecându vreo 10 dile, ajutandume la serisu si parochulu din Grindu Nicolae Tamasiu, am mai decopiatu din diplomatariulu comitelui, spre suplinirea celoru perduite in Blasiu, cá la 40 filere, cari tóte se cuprindu in acestu tomu.

Aici se'mi fie ertatu a insemná durerea inimei mele, carea am avutu la despartirea mea de comitele Kemény, ca-ci despre o parte s'a intemplatu tocma atunci, ca pe comitele l'a cuprinsu o bôla cu friguri ametítore, carea apoi, mai tardiui i a si curmatu firulu vietiei; éra despre alta parte si eu inca am fostu strimtoratu pentru oficiulu meu atunci vicariale in Hatiagu, si pentru mic'a famili'a mea a nu mai petrece mai indelungatu in Grindu, si asia n'am potutu strabate mai cu indemana prin intregu diplomatariulu comitelui; — de unde a urmatu, ca unele diplome, cari in a. 1846 le-am fostu decopiétu, acumu au remasu nedecopiate, éra celealte dela sec. alu 16-lea incóce pana in tempulu de facia, luandu afara acelea pucine, ce se afla aci pana la an. 1576, au remasu neatinse.

Asia a remasu nedecopiatu si diplom'a familiei Keményiane, carez in a. 1846 o am fostu decopiatu si trimisu la Blasiu, din causa, ca in diplomatariu sub tempulu revolutiunei, o mana sacrilega a ruptu in doue foi'a ce o contiené, si comitele cu mare durere mi-a aratatu acea fapta nefanda, totusi s'a fostu apromisu a'mi dá originalulu, cá de pe acela se o descriu din nou, si pentru diplomatariulu seu si pentru mine; ci ból'a grabnica l'a opritu de a mai cercá dupa originalu. Atat'a sciu din gur'a comitelui, cumca strabunulu familiei Keményiane a fostu romanulu (olachus) Mikuli de Kalota, ai carui fii au fostu, mi se impare, Ioane, Gezeu si Kiminu, si ca dupa celu din urma s'a numit u famili'a Keményiana; din carea mai tardiui cei trecuti la reformati au remasu baroni, éra cei catolici s'au inaltiatu la onórea de comiti.

Este demna de memoria eterna acea expresiune a prelaudatului comite, cu acea ocasiune catra mine cu tóta solenitatea dîsa: „Éta si noi suntemu de origine romani, precum de acea origine e cea mai mare parte a magnatiloru tierei; deci nisuiti a ve cultivá si a ve purtá asia, cá candu va sosi tempulu a ne impreuna la olalta, se nu ne fia rusine de natiunea romana, l'éganulu originei nóstre.“

A mai atinsu comitele si unele propusetiuni ale

sale, pentru istoria Transilvaniei inca nelamurite, si anume: a) Cá se arate, cumca marginile Bulgariei celei mari se limitau de catra nordu in Transilvania cu Muresiulu pana la intrarea Tîrnavelor, si de aci incolo cu Tîrnava' cea mare; si pentru acea s'a parstratu in acestu tînute, tempu mai indelungatu sistem'a democratica a keneziaturilor, introducinduse numai „Jus Regium“ si sistem'a militaria de gubernatiune sub scutul castelelor limitane. b) Cá din monumentele diplomatice se compuna Elenchul tuturor villelor libere olachali, precum in acestea parti libere ale districtelor romanesci, asia si in celea siepte comitate ale Transilvaniei, cari ville pe rendu au cadiutu viptima sistemei feudalistice, prin redicarea castei nobililor seu a aristocratiei. Spre ajutorarea sa la acestu scopu duplu mi-a aratatu o teca separata, in carea a disu, ca are archivulu originariu: „Fratrum Crucigerorum S. Mariae“ din sec. 12lea si alu 13lea, care inca pana aci ar fi secretu.

Mi-a facutu inca cunoscetu si atata, cumea din archivele magnatilor transilvani, e. celu mai momentosu archivulu familiei Vass, din carele unele diplome cu mare greutate le a dobandit u spre decopiere; si cumca in bibliotecele secrete de statu numai cu concesiune mai inalta a pututu strabate si a decopia unele documente, cari acumu densulu en tota voi'a gratis le impartasiesce cu cei ce voiescu a se adapă de cunoșintă a celor'a; totusi inse mi-a spusu, ca sunt unele, cari pana acumu numai cu trei amici ai sei le-a comunicatu, si unele, cari inca nimenui nu le-a datu.

Pe langa acestea si-a aratatu voi'a in mai multe rînduri, de a-si lasa archivulu si bibliotec'a clerului gr. cat. alu diecesei Blasiului, si prin trînsulu natiunei romane din acelu motivu, ca celealalta nationalitatii ale patriei, cá mai avute si mai culte, au biblioteci mari si archivele sale, éra romanii sunt lipsiti de acestea midiulóce de luminare; inse a adausi si acestea doue modeste conditiuni: a) Ca pentru acoperirea unoru datorii intetítore, cari le-a facutu mai cu séma pentru procurarea diplomatariului si a altoru carti si manuscrise rari, clerulu gr. cat. se dea 22 mii fior. in m. c. odata pentru totudeauna; si b) ca pana ce va fi comitele in viétia, se fie pastrate la densulu, inse clerulu se aiba asiediat ómenii sei acolo, carora le va dá cortelul liberu, spre a le regista tote si a le folosi sub manuducerea lui; pentru aceea din comisiunea comitelui in a. 1845 m'am dusu la Blasiu si am rugat pe episcopulu de atunci si pe unii din barbatii cei alesi de acolo, cá se primésca acestu ofertu de mare insemnatate. Se astă pe atunci in cass'a seminariului mai multe dieci de mii fiorini bani gata, din carii se potea desparti, sub órecare combinatiuni intielepte sum'a receruta; inse atunci fiindu cugetele multor'a cuprinse ca alte neplaceri, s'a refusatu preatinsulu ofertu. Si asia comitele a lasatu de erede osteneleloru sale, pre proiectatulu pe atunci museu nationalu magiaru; si in graba dupa aceea —

manile celea puternice i-au trimis, — pentru acoperirea lipselor sale, si miile recerute, ce din intemplare la confidential'a aratare a comitelui am vedintu cu ochii mei.

Acestea asia fiindu, am mai vedintu si acea, cum natiunea prudenta si circumspecta, a trimis la Grindu mai multi din barbatii sei, unde in tempu mai indelungatu au deserisul celea de lipsa si de folosu pe séma ei din diplomatariulu comitelui.

Aci mai insemezeu si acea, cumca eu pe séma comitelui am decopiatu mai multe manuscrise, avendu de scopu comitele a le dá la tipariu. Intre altele sunt memorabile epistolele originarie pana aci inedite, ale capiloru reformatiunei, ale lui Luteru, Calvinu, Melanchtonu, Cualteru scl., cari avea de cugetu a le dá la lumina in Genev'a.

Éra de me va intrebá cineva, ca ce m'a indemnăt pre mine mai anteiu a decopia celea ce se tienu mai cu séma de romani din diplomatariulu comitelui Kemény? In locu de respunsu se deservésca acésta notitia:

Imperatulu Ferdinandu adunandu in Vien'a o societate a eruditiloru de 40 barbati din totu imperiulu austriacu, a alesu din Transilvania pre comitii Teleki si Kemény, si acest'a din urma s'a destinatut pentru sectiunea istorica a societatei aceleia. Deci intr'una de dile com. Kemény fiindu provocatut de imperatulu, cá se compuna istoria Transilvaniei din isvorile celea mai autentice, in carea „din consideratiune mai inalta de statu se fia adumbrate cu sinceritate tote evolutiunile fericite si nefericite ale fiesce carei nationalitate in parte, din anticitate pana in presentu, avendu in vedere si puterea de viétia ce are, si pote desvoltá fiecare nationalitate in venitoriu sub intelepta conducere;“ la acésta provocatiune comitele a respunsu: ca densulu si-a destinatut vieti'a pentru de a culege materialu istoricu pentru patri'a sa fara partialitate, si alu pune in ordine, pentru care scopu mai are inca forte multu de lucratu; elu totusi proiectéza, ca mai nainte de ce s'ar compune acelu opu istoricu pentru prevedere si provedere mai inalta de statu, ar fi de dorit, ca din celea trei nationalitatii ale Transilvaniei se se aléga trei barbati, cari se compuna istoria patriei sale fiesce care din punctul de vedere alu natiunei sale, éra densulu va deservi fiesce caruia din ei cu materialulu debuitiosu, fara reserva. — Acestu proiectu alu comitelui primindu'l imperatulu, deodata a insarcinat pe comitele, cá sub priveghierea sa se desemne pre acei trei barbati, ce densulu a si facutu, si anume din partea magiariloru pre Gáll, din partea sasiloru pe Schuller, éra din partea romaniloru era desemnate doue nume celebre, Cipariu si Baritiu; éra mie mi s'a comisul a-i incunoscintia despre acésta, cá din doi, care va voi se se apuce de lucru, ce am si facutu; éra pre mine fiindu atunci in Ghirisiu, la provocatiunea comitelui, m'am oferit u ale fi simplu díleriu, de a caru' nasipu si cate o caramida la acelu edificiu nationalu si pa-

trioticu; si asia mai anteiu m'a initiatu comitele se descriu din elenchuri pozitunile ce sunt despre romani (valachi); apoi mi-a datu pe rendu diplomatariu in mana, si mai anteiu 8 tomuri din celea 12 tomuri ale diplomatariului; apoi alte 8 tomuri din celea 12 tomuri ale suplement. diplomaticu; si in fine 6 tomuri din celea 24 tomuri ale appendicelui diplomaticu. Acestea nu era legate, ci numai foia de foia nenumerisate, bagate in atatea teocuri, fiecare de cate unu tomu de mare; seu mi-a datu comitele numai documentele celea mai vechi in diplomatariu cu prinse pana la independentia Transilvaniei sub principii sei. Era celea decopiate le-am trimis la Blasius la dn. Cipariu, carele prim clerici a binevoitu a midi locii decopiarea acelor in doue exemplare, unulu pentru sine si altulu pentru dn. Baritiu; inse sub decursul decopiarei au supravenit turburarile din a. 1848, si asia si manuscrisulu meu si celea decopiate pentru d. Cipariu au disparutu, precum am atinsu mai susu.

Din dis'a comitelui mai insemeze si atata, cumca in tempulu mai recente a mai inavutitu diplomatariu seu cu multe diplome, cari atunci le scria, si inca nu era puse in ordine cronologicu, cari socotescu, ca dupa repausarea densului vreo mana fidela — pote ca — le-a pusu in ordine, si acum dimpreuna cu appendicele diplomaticu voru fi legate in tomuri mai multe.

Se remana aci anotata si acea cercustare extraordinaria, carea — din parte a debilitatu forte puterile de vietia ale comitelui in a. 1854, dupa cumu insusi cu tota confidentia mi-a descoperit. Era atunci privirile gubernelor europene incordate spre Orientu, si comitele a fostu insarcinatu dela locurile mai inalte, a pregatit unu memorandu istoricu despre corelatiunile ce au esistat intre gubernulu coronei s. Stefanu si intre principatele dela Dunare, ca asia la tempu bine venit u se fia tote celea necesarii in charitate asiediate. Deci comitele spre resolvirea problemei acesteia a cercatu dupa date sigure, era unele din datele ce avea a mana l'a indreptat la secuime — mi se impare — in Csik-Somlyo, la parentii Minoriti, unde s'ar aflat stramutatu archivulu episcopiei rom. cat. din Bacovu seu respective alu Milcoviei. Asia calatorindu comitele acolo, preste asteptare au alfatu, ca atata are de lucru cu multimea diplomelor si a scrisorilor vechi, acolo nebagate in sevna, incat nu e in stare a gata cu ele in cateva dile; inse la cererea comitelui Guardianulu a fostu asia de bunu, de i le a datu pentru usu, ale duce cu sinc, si asia le-a incarcatu pe caru, si le-a adusu in Grindu; unde cercetandule cu deamenuntulu, rezultatul i-a fostu forte imbucuratoriu; inse i-a costat incordarea puterilor preste mesura si neodichna indelungata.

Asia — avendu documente de ajunsu, cu cari se proptesa intentiunea propusa — a pregatit memorandulu si l'a susternut la locurile competente, caruia a adausu si acelu proiectu triplu; ca adeca

la fiitora conferentia a gubernelor, seu se se rechiame*) acumu principatele ca o parte intregitora a coronei s. Stefanu; seu nefiindu inca acumu tempulu oportunu, se se resuscitez episcopatele rom. cat. din Bacovu, Argiesiu si Severinu cu dominiale loru; spre acestu scopu se se numere suditii austriaci, carii dela cutare anu au trecutu in principate si se se supuna la starostii, carii apoi voru pregati anesatiunea, seu in fine a atrage simpatile de confederatiune ale principatelor, spre care scopu celor de dincfce se li se dea drepturi si favoruri, spre a se efectui pe rendu naturalmente dorita incorporatiune.

Spre sciintia pentru istoricii romani se fia si acea, cumca protocoalele incusitionale oficiose asupra rescolei Horiane in 2 tomuri „in folio“ si in origine autenticate pana la an. 1854 au fostu in manile comitelui Kemény, era atunci din mandatul gubernialu prin espresu anume trimis, s'au luat dela comitele si s'au deportat la Sibiu.

In fine — mai adaugandu aci, si unu Indice securu alu diplomelor in acesta colectiune aflatorie, punu capetu acestor notitie preliminarii, cu acea modesta observatiune, cumca: totu folosulu celu aduce acesta colectiune acumu prin mine descrisa, e acela, ca scrutatoriulu pentru acestea diplome nu mai are lipsa ale descrie din diplomatariulu comitelui Kemény seu dintr-altu locu, ci, daca va dori a spori mai departe, isi usiureaza nisuintia cu acestea. Ce de se va intempla ori cui din literatii natiunei romane, atunci ostenela mea e insutitu resplatita cu convictiunea, ca am ajutat si eu ceva la opulu celu greu, inse gloriosu, de a ne cunoscere trecutului, ca asia din scola trecutului se ne pregatim unu venitoru mai bunu si mai siguru.

Scrisam in Lugosiu in 20. Oct. 1868.

S. M.

Studia statistice.

(Fine.)

Alu treilea momentu, care avemu se'lui facem obiectulu cercetarilor nostre este mortalitatea.

Au muritul in tota Transilvania in anulu:

	R.-cat.	Gr.-cat.	Gr.-or.	Luter.	Elvetici	Unitari	Israeliti	Sum'a totala de genu barbat.	Sum'a totala de genu fem.
1863	8174	16873	15732	5855	8290	1442	157	29424	27089
1864	8019	14477	15684	5425	7260	1379	135	27294	25085
1865	7036	15259	13721	5910	7875	1292	169	26487	24775

Unu casu de morte vine dar:

In comitatulu Albei de josu	pe	38·7	loc.
" " Albei de susu	"	40·9	"
" " Cetatei de balta	"	41·3	"
" " Turdei	"	39·8	"
" " Clusiu lui	"	37·2	"
" " Dabacei	"	36·5	"
" " Solnociului	"	45·2	"

*) Se pretenda.

In comitatulu Uniadórei	pe	48·2	loc.
In districtulu Fogarasiului	"	37·6	"
" " Nasaudului	"	39·1	"
In scaunulu Odorheiului	"	34·9	"
" " Treiscaune (Háromszék)	"	37·9	"
" Ciucului	"	37·1	"
" Muresului	"	33·0	"
" Ariesiului	"	32·1	"
" Sibiului	"	42·1	"
" Sighisiórei	"	32·1	"
" Mediasiului	"	33·3	"
" Sebesiului	"	40·9	"
" Cincului	"	36·7	"
" Cohalmului	"	38·0	"
" Mercurei	"	47·7	"
" Noerichului	"	39·0	"
Orestiei	"	34·7	"
In districtulu Brasiovului	"	36·3	"
" Bistratiei	"	45·2	"
In tóta Transilvani'a	pe	39·2	loc.

Cu privire la națiunalitati vine unu casu de mórte
la Romani pe 41·0 de locitorii
" Unguri " 34·1 " "
" Sasi " 35·6 " "

Dintre copii pana la alu cincilea anu murira:

	Legiuiti		Nelegiuiti		Sum'a
	baieti	fete	baieti	fete	
Rom.-catolici	in an.				
	1863	2028	1695	258	4205
	1864	1943	1595	248	4032
Greco-catolici	1865	1546	1211	220	3200
	1863	3903	3175	209	7467
	1864	3069	2387	219	5836
Greco-orientali	1865	3165	2505	250	6114
	1863	3227	2703	187	6287
	1864	3285	2837	177	6434
Luterani	1865	3003	2516	213	5901
	1863	1068	948	70	2142
	1864	1103	1066	86	2326
Elvetici	1865	1017	939	61	2100
	1863	1866	1619	162	3780
	1864	1500	1320	140	3105
Unitari	1865	1460	1240	172	3008
	1863	307	250	24	604
	1864	370	268	28	689
Israeliti	1865	261	228	27	541
	1863	30	25	4	60
	1864	29	26	1	57
	1865	30	42	—	75

Murira dar dintre copii pana la alu 5-lea anu:

la Romani 29·8%

" Unguri 33·9%

" Sasi 32·0%

Privinduse mortalitatea in Transilvani'a dupa perioade de viétia mai mari si aducenduse in comparațiuine cu a Ungariei si a monarchiei intregi, si déca luamu anulu 1864 că anu normalu, venimu la rezultatulu urmatoriu:

	In Transilv.		In Ungari'a		In monarchia	
	de genu barbat.	de genu fem.	de genu barbat.	de genu femeescu	de genu barbat.	de genu femeescu
Dela nascere pana la alu 5-lea anu	12198	10221	102952	91390	314360	273178
preste 5 pana la 10 ani	1368	1303	10361	9822	26445	25524
" 10 " 20 "	1447	1546	8513	9476	24114	25321
" 20 " 30 "	1618	1715	10574	11341	31270	33320
" 30 " 40 "	1622	1906	11040	11844	31085	35657
" 40 " 50 "	1962	1713	14241	11739	39649	35774
" 50 " 60 "	2145	2018	14038	12399	43978	41531
" 60 " 70 "	2455	2409	14673	13733	48991	49241
" 70 " 80 "	1616	1506	8890	8161	34617	36032
" 80 " 90 "	644	579	2716	2457	12625	12591
" 90 " 100 "	170	35	402	372	1526	1557
" 100 de ani	27	20	47	47	127	123
De etate necunoscuta	22	14	281	178	445	258
Sum'a	27294	25085	198728	182959	609232	570107

Dintre cate 10,000 de morti vinu dar pe clas'a de etate:

	In Transilv.		In Ungari'a		In monarchia	
	de genu barbat.	de genu fem.	de genu barbat.	de genu fem.	de genu barbat.	de genu fem.
Dela nascere pana la alu 5-lea anu	446·9	407·5	518·1	499·3	515·9	479·2
preste 5 pana la 10 ani	50·1	51·9	52·2	53·7	43·4	44·8
" 10 " 20 "	53·0	61·6	42·8	51·8	39·6	44·8
" 20 " 30 "	59·3	68·4	53·2	62·0	51·3	58·5
" 30 " 40 "	59·4	76·0	55·5	64·7	51·0	62·5
" 40 " 50 "	71·9	68·3	71·7	64·1	64·9	62·8
" 50 " 60 "	78·5	80·4	70·6	67·8	72·2	72·9
" 60 " 70 "	90·1	96·0	73·8	75·1	80·4	86·3
" 70 " 80 "	59·2	60·0	44·7	44·7	57·2	63·2
" 80 " 90 "	23·6	23·1	13·7	13·4	20·7	22·1
" 90 " 100 "	6·2	5·4	2·0	2·1	2·5	3·0
" 100 de ani	1·0	0·8	0·2	0·3	0·2	0·2
de etate necunoscuta	0·8	0·6	1·5	1·0	0·7	0·4

Transilvani'a arata dar atatu facia cu Ungari'a, catu si facia cu monarchia intréga referentie mai favorabile. Mortalitatea cresce cu cifrele respective ale perioidelor de etate mai inalta, séu cu alte cuvente, durat'a midiulocia a vietiei unui omu in Transilvani'a e mai lunga cá in Ungari'a si cá in tóta monarchia. Durat'a de midiulocu a vietiei se poate ficsá pentru Transilvani'a cu 33·6 de ani pe langa 26·3 in Ungari'a si 27·9 in tóta monarchia; trece dar eu 7·3 ani preste a Ungariei si eu 5·7 preste a monarchiei. Dupa perioadele de etate Transilvani'a sta cu cuotele urmatore mai bine. Intre cate 1000 de morti ajungu in Transilvani'a mai multi individi in clasele de etate mai inalta:

	Preste alu	Fatia cu Ungari'a		Fatia cu tóta monarchia	
		de genu barbat.	de genu femeiescu	de genu barbat.	de genu femeiescu
	5-lea anu	71·2	91·8	69·0	71·7
"	10-lea "	73·3	93·6	62·3	64·6
"	20-lea "	63·1	83·8	48·9	47·1
"	30-lea "	57·0	77·4	40·9	37·2
"	40-lea "	53·1	66·1	32·5	23·7
"	50-lea "	52·9	61·9	25·5	18·2
"	60-lea "	45·0	49·3	19·2	10·7
"	70-lea "	28·7	28·4	9·5	1·0
"	80-lea "	14·2	13·1	7·5	4·2
"	90-lea "	4·3	3·4	4·6	3·2
"	100-lea "	0·1	0·1	0·9	0·8

Numai la pucinii individi, cari au trecut preste 100 de ani, preponderéza Ungari'a la barbati cu 0·7 si la femei cu 0·4. Transilvani'a facia cu monarchia 'si tiene preponderantia si pentru clasele etatei celei mai inalte cu 0·1 la barbati si cu 0·2 la femei.

Asemenea rezultate arata si partile diferite ale tieriei si cu atat'a mai pregnantu, cu catu suntu locuite cu preponderantia seu eschisivu de un'a seu de alta natiunalitate. Cea mai mica mortalitate intre copii arata comitatele si districtele, cari sunt locuite mai numai de romani. In Secuime cresce numerulu copiilor morti si acel'a alu betraniloru se micsioresce, si numai in scaunulu Ariesului, unde prevaléza Romanii, e mortalitatea copiilor mai mica pe langa unu numeru mai mare de casuri de mórte alu celor trecuti de 60 de ani. Era in "fundulu regescu" mortalitatea copiilor e mare, dar si numerulu acelor'a, cari au ajunsu la betranetie, e celu mai mare facia cu celealte parti ale tieriei.

Intre cate 1000 de morti au fostu in etate:

		pana la alu 5-lea anu	preste 60 de ani
in comitatulu	Albei de josu . .	362·2	196·3
" "	Albei de susu . .	491·8	164·4
" "	Cetatei de balta . .	393·8	191·7
" "	Turdei	397·4	163·6
" "	Clusiu'lui	386·6	181·3
" "	Dabacei	398·1	160·2
" "	Solnocului	366·7	200·4
" "	Uniadórei	341·9	191·9
districtulu	Fogarasiului	457·5	151·2
" "	Nasaudului	499·2	174·7
		392·1	181·5
scaunulu	Odorheiului	486·5	163·1
" "	Treiscaune (Háromszék)	491·5	183·8
" "	Ciucului	572·9	152·3
" "	Muresiului	422·2	172·5
" "	Ariesiului	405·1	188·1
		493·8	168·6

in scaunulu	Sibiului	455·8	194·1
" "	Sighisiórei	424·8	212·4
" "	Mediasiului	460·7	202·3
" "	Sebesiului	426·1	189·1
" "	Cincului	395·8	244·8
" "	Cohalmului	532·5	142·2
" "	Mercurei	408·4	215·8
" "	Nocrichului	415·5	267·6
" districtulu	Brasiovului	498·7	187·7
" "	Bistritiei	332·8	277·3
		451·1	201·1
in tota tiéra		428·0	182·5

Déca privimt tota trei momentele, nascerea, cununi'a si mortalitatea la olalta, aflam uumatoreea tabela:

	o cun. nia	o nascer	unu casu de mórte
	pe locitoru		
in comitatulu	Albei de josu . .	124	28
" "	Albei de susu . .	133	29
" "	Cetatei de balta . .	125	30
" "	Turdei	114	31
" "	Clusiu'lui	122	27
" "	Dabacei	116	27
" "	Solnocului int. . . .	137	28
" "	Uniadórei	135	32
districtulu	Fogarasiului	135	30
" "	Nasaudului	118	26
		126	29
			40
scaunulu	Odorheiului	99	24
" "	Treiscaune (Háromszék)	100	27
" "	Ciucului	115	24
" "	Muresiului	103	24
" "	Ariesiului	116	29
		107	26
			36
" "	Sibiului	130	32
" "	Sighisiórei	100	25
" "	Mediasiului	111	26
" "	Cincului	113	33
" "	Sebesiului	139	39
" "	Cohalmului	94	31
" "	Nocrichului	109	32
" "	Mercurei	133	29
" "	Orestiei	101	28
districtulu	Brasiovului	133	28
" "	Bistritiei	110	36
		119	30
			38
in tota tiéra		120	27
			39

Transilvani'a cuprinde intre tierile monarchiei in privint'a frequentiei cununiiloru loculu alu 6-lea, in privint'a nasceriloru alu 11-lea si in privint'a casuriloru de mórte alu 16-lea. Cununiile in Transilvani'a sunt dese, numerulu nasceriloru e relative micu, dar si numerulu casuriloru de mórte micu, de órece numai Carinthi'a si Carnioli'a (Krain) arata unu numeru relativu mai micu.

Comparanduse Transilvania cu Ungaria, ceea arata o frequentia mai mare a cununilor (1 la 120 pe langa 1 la 124 de locuitori in Ungaria), o cifra mai mica de nasceri, (in Ungaria vine o nascere deja pe 24 de locuitori); dar inse si mortalitate relative mai mica, de orice in Ungaria unu casu de morte vine pe 28, era in Transilvania numai pe 39 de locuitori.

Cu privire la nationalitat se arata mai multe diferintie. Intre Secui se schimba individii mai curenți, mortalitatea si cifra nascerilor e mai mare, si cu catu sunt Secuiai mai nemestecati, cu atat'a mai lamurit se arata caracteristicul acesta. In scaunulu Odorheiului d. e. vine o nascere pe 24 si unu casu de morte pe 34 de locuitori.

La Sasi sunt nascerile mai rare, dar asemenea si casurile de morte, d. e. in districtulu Bistritiei vine o nascere pe 36 si unu casu de morte pe 45 de loc.

Unde prevaléza Romanii, scade numerul caserilor de morte, adica mortalitatea e mai mica si numerul nascerilor ajunge mediulocul din tota tiera, asta d. e. in comitatulu Solnociului int. vine o nascere pe 28 si unu casu de morte numai pe 45 de locuitori, in comitatulu Uniadorei pe 32 o nascere si pe 48 unu casu de morte si cam asemenea in scaunulu Mercurei.

Dr. A. Brote.

O floare prea bine cunoscuta.

Sub aceasta titula aflaramu intr'unu diariu mare nemtiescu din Vien'a, unu articolu de specialitate economica, pe care 'lu credem destulu de interesant spre a'lu comunica si cetitoriloru acestei foi, si mai alesu acelorui, cari se occupa cu cultur'a albinelor.

Intr'o vale laterală si pietrōsa a Beceei(?) ne istoiresce auctorulu acelui articolu, jace unu satuletii locuitu de cateva familii romanesci, ai caroru membri parte mare nu cunoscu alte mediulōce de nutrimentu, decatu curechii (varza), cartofi si lapte.

Cateva sute de pasi spre ostu dela acelu satuletii, se afla o gradina camu de patru jugere, prin care sierpuiesce unu riuletiu de munte, formandu astfelii unu canalu naturalu, ce nutresce pamentul cu umediela fecundatore. De o parte a acestei gradine este zidita o casutia, unica in totu satulu, care nu este acoperita cu paia, ci cu sindila. Partea cea mai mare a gradinei este situata pe unu terenu de locu, formandu o terasa incungjurata de o frumōsa promenada de tei; partea cealalta care jace mai in vale, este gradin'a cea mai frumōsa de pome in totu satulu.

Aceasta mica posesiune este proprietatea unui betranu amicabilu, pe care in satu de comunu 'lu numescu tatalu albinelor. Elu a ereditatu aceasta posesiune dela unu unchiu alu seu intr'o stare cu totulu misera si plina de datorii. De si cea mai mica in totu satulu, lui totusi i succese in cursu de puçini ani a se elibera de datorii. Ba ce este mai multu, elu nu a semanatu nici odata grāu seu cartofi pe agrulu seu,

ci numai flori, inse flori de acelea, ce nu se potu pune nici in gaur'a rocului, nici nu se potu duce la biserică in forma de buchetu, si totusi din venitulu bunului seu si-a platit nu numai tote datoriile, si-a renoit cas'a si pre langa aceea a traitu bine; ci — elu astadi este omulu celu mai avutu in satu si tata alu unui preotu si alu unui filologu, seu dupa cumu i place lui a se esprima: tatalu unui geniu, care inca si astadi lu costa o suma enorma de bani.

Eu meditaiu multu despre aceea, ca cum iau fostu cu putintia acelui romanu simplu, ce nu scia nici macaru a scrie, ca se dea copiiloru sei o creștere, ale carei spese trecu preste mediulōcele unui clacasiu si pre langa aceea se se si inavutiesca. In fine aflaiu, ca celu mai bunu modu de a me informa despre acesta este, ca se me adresezu deadreptulu catra elu.

Eu 'lu cercetaiu intr'o dumineca de vara. Elu siedea ca totudéuna pe o banca mica sub umbr'a unui teiu frumosu, fumandu din pipa si preamblandu'si vioii sei ochii cu o bucuria interna pe teras'a auria, pe deasupra careia sborau mii de albine.

Dupa o scurta conversare despre economia albinelor, eu 'lu suprinseu cu intrebarea mea. Dupace curati pip'a, incepū astfelii:

— Eu mi dedicaiu viati'a economiei albinelor si me vediniu constrinsu a me ingrijii de o pasiune bogata pentru aceste insecte, ce de comunu cei mai multi economi nu o facu. Aceasta promenada de tei exista si atunci, candu am ereditatu aceasta posesiune; inse teii inflorescunumai cateva dile, din care causa apoi albinele trebue se sboare departe departe pe campu si in padure. Me puseiu deci a observa, ce flori certeza albinele mai cu placere, inse nu am pututu ajunge la nici unu resultatu favorabilu. Candu — era in a treia primavara a fericitei nostre casatorii, i casuri repausatei mele socii, a sadi o gradinita de flori. Intre sement'a de flori semanata se aflau si cateva din acelea flori.

La acestea cuvinte romanulu arata spre teras'a galbina ca aurulu, ce stralucea la radiele sōrelui si apoi continuă:

— Eu facuiu descoperirea, ca albinele se punu cu mare predilectiune pe acele flori, ca ele jacu tota diu'a pe acele discuri mari. Aceasta descoperire si impregurarea, ca acestea flori incepū a inflori dupa tei si ca ele desvolta in decursulu verei intregi, ramuri noua, care érasi inflorescun, me decisera, ca in primavar'a viitora se sémanu mai multe terase cu aceleasi flori. Resultatulu a fostu catu se pote mai favorabilu. Albinele au datu in primavar'a viitora mai multa miere si au scosu mai multe roiuri.

In primavar'a urmatore am plantat pe tote terasele flori de acelea, era resultatulu intrecu asteptarile cele mai temerarie. Am capatatu dela vreo cateva familii de albine chiaru si cate patru roiuri, si am incasatu pentru miere si céra o sumusiora, pe care unchiulu meu nu o ar fi adunat in diece ani de dile.

Totu in acelu anu reposat'a mea femeia descoperi, că sementi'a aceloru flori este unu nutritiu fórte bunu pentru paserile de casa si că foile cele verdi ale acestoru flori este unu nutritiu totu asia bunu pentru vaci.

Asia merse de aci inainte. Din sementia storceanu oleiu si aflaiu, că ele contine preste 40 de procente de unu oleiu fórte bunu, care pentru gustulu lui se pote intrebuintia că oleiu de mancare. Turtele de oleiu se aretara că unu nutritiu, ce imultiesce laptele vaciloru.

Cu tempulu reposat'a mea se inveti'a a intrebuintia sementi'a si in alte moduri. Curatiandu semenitele de că'loru cea negra si uscandule, ni le fierbea apoi că supa, séu facea lapte din ele, deórece posedu gustulu migdaleloru, ba inca le si prajea, facendu cumu am dice, unu felu de ciocolada, ce apoi o amestecă cu alte plante aromatice.

Cu acestea venerabilulu betranu 'si termină istoria, din care noi putem vedé, că elu ajunse la avutia numai print'o flóre, care nici decumu nu este descoperita de curendu, ci ea este o flóre prea bine cunoscuta, introdusa in Europ'a inainte de acésta cu vreo 200 de ani, din Mecsico si din Peru.

Acésta flóre, ale carei calitati fórte folositórie ni le-a demonstratu acelu tata alu albinelor, se pare a fi inca mai in tota Europ'a, afara de unele parti ale Rusiei si ale Ungariei, necunoscuta că planta folositóre. In Rusia ea este cultivata de mai multi ani, inse numai că planta de oleiu, cu unu succesu fórte mare. La inceputu tieranii o semenau pe marginile sianturilor, inse cultivarea ei afla din anu in anu estindere totu mai mare astfelu, incat in an. 1865 s'au storsu din sementi'a acelei flori preste 100,000 de maji de oleiu in pretiu de $1\frac{1}{2}$ milioane ruble.

Prin acésta este demonstratu, că cultivarea acestei flori, care nu sufere prin nici o insecta si cresce si pe pamantul mai sterpu, este de recomandat agricultorilor nostri si cu deosebire cultivatorilor de albine.

Numele acelei flori, care a inavutitu pe acelu romanu simplu este: flórea sórelui.

Vien'a, Febr. 1869.

Comunicatu de
Ier. G. Baritiu.

NECROLOGU.

Una noua pierdere din cele mai mari ajunse pe natiunea romanésca. Aceia carii au avutu ocasiuni mai multe de a vedé si a cunoscere mai deaprope importantele si nenumeratele merite ale intregei familii Hurmuzache pentru natiunea romanésca, éra in specie pe ale celui mai mare din cei cinci frati, aceia diceu, voru sci apretiui doreros'a scire venita dela Vien'a in urmatóriele cuvinte:

Constantinu Hurmuzache, primu-presiedinte alu in curti de casatiune in Romani'a etc. etc., dupa unu morbu indelungatu a adormit in Domnulu astadi in $15\frac{1}{2}_7$ Februarie 1869 la 11 ore de nopte, in etate

de 57 ani, dupa ce mai nainte primi santele sacraamente.

Servitiulu funebralu se va serba luni in 17. Febr. (1. Martiu) a. c. la 10 ore inainte de amiadi in biserica parochiala greco-orientala, dupa carele va urma petrecerea resturilor mortale la cimiteriulu St. Marcu spre depunere provisoria pana la transportarea loru in pamantulu patriei in Romani'a la mosia Dulcesci, judetiu Romanu.

Aducéndu asta trista intemplare la cunoscintia publica, recomanda pe reposatulu memoriei amicilor si compatriotilor, aduncu intristatii

Vien'a, $15\frac{1}{2}_7$ Februarie 1869. Frati si surori.

Redactoriulu acestei foi se simte indatoratu cu multiamita perpetua inca din tempulu ecsiiliului seu dela 1849 catra ilustr'a familia Hurmuzache; astadi inse infrantu de dorerea causata prin perderea binefacitorului, amicului si fratelui seu de cruce, nu e in stare de a'si respunde nici macaru la intrebarea: Catu a perduto natiunea romanésca in Constantin Hurmuzache?

Intre acestea éca, diariale din Romani'a anuntia din funte oficiale onórea de pre urma, ce face repausatului insusi Domnitoriulu, cumu si pe aceea, ce are se'i faca patri'a si natiunea. Citim adica in „Monitoriu“ si in „Romanulu“ acestea:

„Indata ce s'a aflatu incetarea din viétia a dlui C. Hurmuzache, primulu presiedinte alu inaltei curti de casatiune, Maria Sa Domnulu, prin dn. ministru alu justitiei, a trimisu familiei repausatului, care se afla la Vien'a, una depesia de condolentia si de regrete pentru perderea insemnatului barbatu. Totdeauna data dn. L. Steege, agentulu dela Vien'a, a fostu insarcinatu a representá pe guvern la ceremonia ce se va face la Vien'a, si dn. ministru alu justitiei i a facutu cunoscutu ca, déca repausatulu va fi a se transportá in tiéra, curtea de casatiune va fi representata la ceremonia inmormentarei.“

Literariu.

Dela Aradu primiramu doi Nri din „Sperantia“, fóia literaria-bisericésca. Pentru că publiculu nostru se cunoscă mai deaprope scopulu esirei acestei foi periodice si care din multele nóstre lacune literaria voiesce ea se implinesca, reproducemu si aici program'a sa in urmatóriele:

„Că-si pomulu fragedu, carele scapandu de agerimea iernei grele, la primele radie ale doritului sóre de primavéra incepe a inviá, a impupí si a inflorí, promitiendu gradinariului fructe dulci: asia si spiritele nóstre, incaldite de radiele sante ale sórelui culturei, se semtieseu in primavéra vietiei Ioru leganate de semtieminto sublime, de idei nobile, cari promitu a produce fructe natiunei pe carier'a, la care ne-amu resolvit.

Acésta cariera destinata pentru noi, e un'a din

cele mai onorifice, dar deodata e si un'a din cele mai grele: ca-ci de cautamu si frundiarimu istoria poporeloru civilisate, ne vomu convinge, ca faptorulu celu mai potint alu inaintarei loru in cultura si civilisatiune, a fostu clerulu cultu, care fiindu aduncu petrunsu de santien'a causei si a chiamarei sale, a sciutu lucră din respoteri la deșteptarea, luminarea si conducerea turmei sale la limanulu fericirei, si a facutu tōte, că cu timpu se pōta dā socota consciintiosa tribunalului cerescu si posteritatiei despre implementarea misiunei sale.

Tenerimea clericala din institutulu teologicu aradanu, considerandu important'a cea mare a chiamarei preotiesci, pe carea se pregatesce, a socotitu, órele sale cele libere mai bine ale poté folosí: daca intruinduse mai adeseori, si va comunicá unulu cu altulu cugetele si ideile sale, si se va incercá a pune in aplicare invetiaturile, ce le primește dela profesorii sei.

Cu acestu scopu s'a infiintat aicea inca in anulu trecutu scolasticu societatea de lectura a teologiloru, care a sternit in animele tuturor clericiloru cea mai viua interesare catra deprinderile literarii, ce cadu in sfer'a unui aspirante la statulu preotieseu. Si fiindu fruptele anului trecutu au fostu in stare de a castigá apretiuirea si chiaru laud'a superioritatii scolastice: junimea clericala a cugetat se infatisieze lucrarile sale onoratului publicu nu numai spre acelu scopu, că literatii nostri cei mai procopsiti se aibe ocazie de a vedé si a censurá progresulu nostru: ei si pentru acea, că prin lucrarile nóstre se potem chiaru si folosi acelor'a, pentru cari, dupa diferitele impregiurari, nu va fi de prisosu materi'a instructiva a deprinderiloru nóstre.

De ací a esitu ide'a unei foi literarie-bisericesci, redactate de junimea clericala, si acésta idea — multianita parintelui cerescu — éta o vedemu realizata, candu cu invoirea superioritatii nóstre scolastice suntemu in starea de a present'a onoratului publicu fóia nóstra sub nume de „Sperantia,” carea e menita se fia unu organu pentru a comunicá fruptele deprinderiloru nóstre in cele ce se tienu de literatura, si cu deosebire de chiamarea preotiesca.

Semtimu fórte tare, ca pe langa tōta trud'a si ostenel'a nóstra avemu lipsa fórte mare de sprinirea onoratului publicu cetitoriu, că intreprinderea acésta se pōta reesi bine, si cuprinsulu foiei din timpu in timpu se se pōta face totu mai tare interesant; pentru acea apelam la zelulu crestinescu si natiunalu alu onoratului publicu, poftindulu: că intreprinderea acésta a nóstra se o sprinivesca prin sucursulu seu spiritualu si materialu. Cu deosebire rogamu pre onorat'a preotime si pre zelosii nostri invetiatori populari, a face tōte cate se potu in interesulu acestei foi, carea e insuflata de dorulu celu mai ferbinte de a contribui la latírea culturei poporulu nostru.

Credemu, ca va trece si mai tare in interesulu publicu, daca fóia nóstra va fi onorata cu opuri si corespundintie dela carturarii nostri din tōte partile,

si daca in acestu modru dens'a se va poté eluptá la o stare, in care se pōta acoperi o lipsa, ce de multu timpu o semte clerulu resaríenu mai alesu din partile Ungariei, Banatului si ale Transilvaniei.

Impregiurarea aceea, că abia in dîlele aceste am potutu castigá invoire din partea iurisdicțiunei politice pentru edarea fóiei nóstre, a causat intardiere in esirea numerilor. Redactiunea inse va cauta, că onoratii prenumeranti ai fóiei nóstre, pentru cei doi numeri, ce trebuiau se ésa inca in Ianuariulu trecutu, se fia deplinu desdaunati prin numeri supletori, carii voru si esí indata ce vomu fi in catuva orientati in privint'a numerului prenumerantiloru.

Mai pre susu de tōte ne rogamu: că onoratulu publicu cetitoriu, intru censurarea opurelelor, ce voru esí in foi'a nóstra, se binevoiesca a fi cu acea indulgintia, carea o potu meritá unii teneri incepatori, carii nici decum nu-si pretindu a stá pe nivoulu de astadi alu literaturei natiunali, dar carii au inima si voia, de a face progresu catu mai mare pe acésta cariera.

Numerulu 1 alu foiei nóstre că mustra se trimite in mai multe parti, la literatii nostri, pre cari avemu onóre de a'i cunóisce mai deaprope; dar in expedirea numerilor urmatorii vomu fi siliti a ne acomodá listei prenumerantiloru; pentru acea doritorii de a avé fóia nóstra, binevoiesca a grabi cu trimiterea prenumeratiunei, ca-ci la casulu intardierei usioru potem veni in starea neplacuta, de a nu poté servi cu numeri completi.

Pretiulu prenumeratiunei pentru partile Austriei si Ungariei: pe 1 anu 4 fr., pe $\frac{1}{2}$ anu 2 fr. v. a.; pentru alte tieri pretiulu indoit.

Banii de prenumeratiune si corespondintiele sunt de a se adresá franco catra redactiunea „Sperantie“ la Aradu, strat'a Capelei Nr. 26.

Foi'a acésta sub auspiciile superioritatii scolastice ese de dōue ori la luna, anume la 1. si 15. a fiescencarei luni, sub redactiunea colegiala a teologiloru: Custante Gurbanu, Ioanu Besanu, Iustinianu Cernetiu si Georgiu Morariu.

Materiile publicate in primii doi Nri ai Sperantiei sunt acestea:

Valea Achorului. (Emecachoru.) Novela de sujet biblicu.

Apelu catra tenerimea romana. Compusu si rotitul la ocaziea deschiderei sedintielor societatei de lectura a teologiloru romani din Aradu — pe an. scol. 186 $\frac{1}{2}$, de G. Morariu, teologu in an. I.

Nou'a lege interconfesionala.

Raportu despre activitatea societatei de lectura a teologiloru romani din Aradu, in decurgerea an. scol. 186 $\frac{1}{2}$.

Meditatiuni la citirea psalmului 50.

Reflesioni limbistice.

Varietati.

Vócea seculului.

Organismulu besericei romane gr. or. din partile
Ungariei.

Legea pentru usulu limbelor.

Corespondintie.

L ori Lu?

Raportu despre starea bibliotecei institutului teologicu aradanu.

Ad Nr. 67—1869.

C O N S P E C T U

despre urmatorii domni membri ai asociatiuniei transilvane romane, carii au contribuita tacs'a anuale, catu si restantie dela tiparirea unui astufelui de conspectu in 6. Fauru 1866 incóce, si suntu dupa conclusulu adunarei gen. tienuta in Gher'l'a in 25. si 26. Aug. 1868 (vedi pag. 615 a Transilvaniei) de a se publica.

(Continuare).

	tacs'a in v. a. fr.	tacs'a in v. a. cr.	Pentru dipl. fr.
Dn. Duc'a Vas., asesore in Abrudu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Demsiusianu Aron, advocatu in Fogarasiu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Darabantu Dion., not. in Bistr'a, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Damianu Spirid., par. in Brescu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Dombradi Ioane, jude proces. in Gernesegu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Deacu Teodoru, vice-rectoru in Blasius, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Dragusianu Codru Ioane, v.-capit., in Fogarasiu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Dragiciu P., jude proc. in Dev'a pro 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆	10	—	—
„ Dobo de Rusc'a Mich., secret. in Orastia, pro 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆	10	—	—
„ Drae'a Ioanu, par. in Tomnatecu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—
„ Dimitriu Danielu, negotiatoriu in Brasovu, pro 186 ³ / ₄ , 4/ ₅ , 5/ ₆	15	—	—
„ Dimonisie Costache, primariu in Térgulu-Ocnei, pro 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆ , 6/ ₇	6 galb.	—	—
„ Drocu Ioane, par. in Resinariu, pro 186 ⁶ / ₇ , 7/ ₈	10	—	1
„ Dragusiu Avramu, protop. in Chisufaleu, pro 186 ⁶ / ₇ , 7/ ₈	10	—	—
„ Dragescu Ioach. C., medicu in Pest'a, p. 186 ⁶ / ₇	5	—	—
„ Deczei Petru, parochu rom-cat. in Sighisior'a pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Emilianu Stefanu, profesor in Iasi, pro 186 ⁷ / ₈	1 gatb.	—	—
„ Elechesiu Gregoru, protop. in S.-Martinu, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Francu Amosu, v.-comite in Bai'a de Crisiu, pro 186 ³ / ₄ , 5/ ₆	10	—	—
„ Francu Ioane, fiscalu de comit. in Bai'a de Crisiu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—
„ Fauru Ioane, profesor in Craiov'a, pro 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	20	—	—
„ Fincu Ios., jude proc. in Ded'a, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Fagarasianu G., pret. in Fogarasiu pro 186 ² / ₃	5	—	—
„ Fogarasi Radu, negotiatoriu in M.-Osiorheiu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Fogarasi Georgiu, proprietariu in Ord'a de Josu, pro 186 ⁴ / ₅	5	—	—
„ Farago Dem., prof. in Blasius, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Falcoianu Scarlatu, presiedinte in Bucuresci, pro 186 ³ / ₄ , 4/ ₅	4 galb.	—	—
„ Frigatoriul Nicolae, negotiatoriu in Brasovu, pro 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆	10	—	—
„ Fulep Iosifu, negotiatoriu in M.-Osiorheiu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—

	tacs'a in v. a. fr.	tacs'a in v. a. cr.	Pentru dipl. fr.
Dn. Francu Andreiu, not. sed. comit. in Desiu, pro 186 ⁶ / ₇ , 7/ ₈	10	—	1
„ Filipescu Ioane, spanu cam. in Desiu, pro 186 ⁶ / ₇	5	—	1
„ Filiti A., jude la curtea apel. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇	2 galb.	—	—
„ Frunze Dimit, ingineriu in Bacau, pro 186 ⁶ / ₇	2 galb.	—	—
„ Filipu Georgiu, advocatu in Ercavasiu, pro 186 ² / ₃ , 3/ ₄ , 4/ ₅	15	—	—
„ Fodoru Alecs. D., par. in Margau, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Fagarasianu Georgiu jun., asesoriu in Fogarasiu pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Floriana Ioane, protofiscalu in Naseudu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Fodorénu Nicol., adm. protop. in Ofenbai'a, pro 188 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Fabianu Vas., propriet. in Zsadáni, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	1
„ Ghionca Iosifu, propriet. in Abrudu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—
„ Gombosiu Michaelu, jude cam. in Vîdr'a de susu pro 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆ , 6/ ₇	15	—	—
„ de Gremoiu Danielu, notariu prim. in Fogarasiu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Gaetanu Nicol., advocatu in Aiudu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈ , 8/ ₉	20	—	—
„ Galu Ioane, prot. in Abrudu, p. 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	20	—	—
„ Gozmanu Ioane, advocatu in Oradea mare, pro 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆ , 6/ ₇	15	—	—
„ Giurea Sim., aurariu in Buciumu-Poeni, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—
„ Giusca Tom'a din Bucuresci pro 186 ⁶ / ₇	4 galb.	—	—
„ Gianni Dem., adv. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇	4 galb.	—	—
„ Ghiculescu Dem., adv. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇	2 galb.	—	—
„ Grindeanu Iosifu, jude sing. in S.-Reginu, pro 186 ³ / ₄ , 4/ ₅	10	—	—
„ Germanu Ioane, par. in Sombatelecu, p. 186 ⁶ / ₇	5	—	1
„ Galu Danielu, notariu in Secuia, pro 186 ² / ₃ , 3/ ₄ , 4/ ₅ , 5/ ₆ , 6/ ₇	25	—	—
„ dr. Galu Iosifu, secret. septemv. in Pest'a, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Ghetie Ioane, not. in Mesteacanu, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	1
„ Gavrusi Teod., propriet. in Cupsieni, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	1
„ dr. Hodosiu Iosifu, v.-comite in Bai'a de Crisiu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈ , 8/ ₉ , 9/ ₁₀	25	—	—
„ Hoszu Clementu, asesore sedr. in Desiu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Huza Lazaru, not. consist. in Gher'l'a, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Henzelu Sebast., propri. de mine in Abrudu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Hossu Vasile, capelanu in M.-Osiorheiu, pro 186 ⁶ / ₇ , 7/ ₈	10	—	1
„ Hangea Severu (+), c. r. capitanu pens. in Naseudu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Hangea Grigoriu, cancelistu in Naseudu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Horsi'a August., rigoros. in Pest'a, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Hossu Alecsiu, v.-notariu in Desiu, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	1
„ Hossu Ioane, par. in Milasius mare, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	1
„ Iancu Ioane, parochu in Buciumu-Poeni, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈	15	—	—
„ Iuga Const., propriet. in Brasovu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—
„ Ignatu Nichit'a, c. r. capitanu, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Iancu Ioane, parochu in Vîdr'a de susu, pro 186 ⁴ / ₅ , 5/ ₆ , 6/ ₇	15	—	—
„ Ioanette Petru, jude cerc. in Campeni, p. 186 ⁵ / ₆	5	—	—
„ Ioanette Georgiu, not. com. in Campeni, pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Sovita Ioane, castelanu in Lugosiu, p. 186 ³ / ₄	5	—	—
„ Iordanu Domin., jude sup. in Dev'a, p. 186 ⁵ / ₆	5	—	—

	Tacă'a in v. a. fr.	Pentru cr.	Pentru dipl. fr.	Dn. Macelariu Ioane, jude scaunale in Miercurea, pro 186 ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	Tacă'a in v. a. fr.	Pentru cr.	Pentru dipl. fr.
Dn. Iliesiu Stef., par. in Christoltiulu mare, p. 186 ⁶ / ₇	5	—	1	„ dr. Maiorul Ioane, consil. scol. in Clusiu, pro 186 ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	20	—	—
„ Iodi Vas., parochu in Biserica-alba, p. 186 ⁷ / ₈	5	—	1	„ Missail Georgiu, prim. greghier la curtea de cas. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇	20	—	—
„ Lazar Alecsandru, proprietariu in Abrudu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ dr. Maniu Aurelu, adv. in Lugosiu, pro 186 ³ / ₄	2 galb.	—	—
„ Lazar Nicol., parochu in S.-Sebesiu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Moldovanu Ioane, pres. comis. urb. in Dev'a, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—
„ Laszlo Georgiu, v.-capitanu in Fogarasiu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇	10	—	1	„ Moldovanu Iosifu, neguhiatoriu in Dev'a, pro 186 ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆	5	—	—
„ Lupascu Alecs., consiliariu la curtea apel. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇	5 galb.	—	—	„ Manu Gavr. de Boersval'a, jude super. in Desiu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	10	—	—
„ Lecca Georgiu, prefectu in Bacau in Ro- mani'a, pro 186 ⁶ / ₇	2 galb.	—	—	„ Meitani G. G., advoc. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇	15	—	1
„ Leonteanu Leontiu, protop. in Mur. Uior'a, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Moscu I., propriu in Bucuresci, p. 186 ⁶ / ₇ (1 lira)	2 galb.	—	—
„ Lahovari Alecs., adv. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇	2 galb.	—	—	„ Mateiu Gregoru, neguhiatoriu in Sibiu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	9	52	—
„ Lecca Ioane, agronomu in Bacau in Ro- mani'a, pro 186 ⁶ / ₇	1 nap.	—	—	„ Mutiu Ilarianu, jur. abs. si not. in Resinari, pro 186 ⁶ / ₇	15	—	—
„ Lahovari Nic., advoc. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇	2 galb.	—	—	„ dr. Manu Ioane, asesore sed. in Hodolu, pro 186 ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	5	—	—
„ Lazar Alecsandru, consil. guv. in Clusiu, pro 186 ³ / ₄ , ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇	20	—	—	„ Munteanu Augustinu, v.-fiscalu in Gherla, pro 186 ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	10	—	—
„ Lazar Stefanu, provisoru dom. in Silagy (Hodol), pro 186 ⁶ / ₇	5	—	—	„ Muresianu Ioane, proprietariu in Gherla, pro 186 ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	10	—	—
„ Lobontiu Ioane, protop. in Giurtelecu, p. 186 ⁶ / ₇	5	—	—	„ dr. Mihali Victoru, profesore in Gherla, pro 186 ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	10	—	—
„ Lungu Ilie, par. in Sebesiulu mare, pro 186 ⁶ / ₇	5	—	—	„ Mihali Ioane, vice-notariu in Marmatia, pro 186 ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	10	—	—
„ Lebb Alecs., propr. in Cacova, pro 186 ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	20	—	—	„ Moldovanu Georg., prot. in Reteagu, p. 186 ⁶ / ₇	5	—	1
„ Lic'a Danielu, asesoriu si jude sing. in Bor- goprundu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Mihali losifu, prop. in Hosmezeu, pro 186 ⁶ / ₇	5	—	—
„ Lic'a Macsim., asesoriu in Naseudu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—	„ Munzatu Pav., inventiat. in Suaresiu, pro 186 ⁶ / ₇	5	—	—
„ Lemeni Michaiu, propr. in Gherla, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	1	„ Macsimu Lazaru, adm. protop. in Apahida, pro 186 ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆	10	—	—
„ Mestecanu Nic., parochu in Rosia-de-munte, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—	„ Mihalasius Franciscu, c. r. capitanu pens. iu Naseudu, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Mog'a Ieron., advoc. in Halmagiu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—	„ Moisil Greg., vicariu in Naseudu pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇	10	—	—
„ Motor'a Vas., parochu in Campeni, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—	„ Mog'a Vasiliu, proprietariu in Zau pe Cam- pia, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Mihaloviciu Petru, pielariu in Abrudu, p. 186 ⁵ / ₆	5	—	—	„ Medan Andreiu, asesore in Siomcuta mare, pro 186 ³ / ₄ , ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	25	—	—
„ Macelariu Ioane, not. com. in Saadu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Muresianu Ioachimu, presied. jud. in Naseudu, pro 186 ⁴ / ₅	5	—	—
„ Munteanu Georgiu, proprietariu in Câlnieu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Marchisiu Georgiu, par. in Homorodu, p. 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Mezei Gregoru, amploiat dom. in Cricau, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Moldovanu Nic., prof. in Gherla, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Mihali Simeonu, profesor in Craiova, pro 186 ³ / ₄ , ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	25	—	—	„ Muresianu Petru, not. sed. in Desiu, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Moldovanu Ioane, profesor in Blasius, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Moldovanu Ioane, parochu in Asculeu-micu, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Marinoviciu Georgiu, neguhiatoriu in Sasu- Reginu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—	„ Necsiu Dem., parochu in Sohodolu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—
„ Manfi Stefanu, notariu consist. in Blasius, pro 186 ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇	15	—	—	„ Nicol'a Mateiu, fiscalu in Abrudu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—
Rev. dn. Mihali Gregoriu, canoniciu in Blasius, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ dr. Nemesiu Ioane, advocat in Sibiu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—
Dn. Micu Alecsandru, profesor in Blasius, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇	15	—	—	R. dn. Negrutiu Ioane, canoniciu in Blasius, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—
„ Manu Petru, consil. de fin. pens. in Sibiu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇	10	—	—	Dn. Neagoe Alecs., economu metrop. in Blasius, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇	15	—	—
„ Maieru Greg., ases. in Fogarasiu, pro 186 ⁵ / ₆	10	—	—	„ Nemesiu Alecs., asesore comit. in Gherla, pro 186 ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	10	—	—
„ Moldovanu Danielu, neguhiatoriu in Muresiu- Osiorhei, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	5	—	—	„ br. Nopcea Franciscu, comite sup. in Dobrogea, pro 186 ⁵ / ₆	20	—	—
„ Moldovanu Georgiu, neguhiatoriu in Muresiu- Osiorhei, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Niorescu Georgiu, parochu in Dev'a, pro 186 ⁴ / ₅ , ⁵ / ₆	5	—	—
Comuna bisericésca din Muresiu-Osiorhei, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Nandr'a Georgiu, jude proces. in Dobrogea, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇	10	—	—
Dn. Mariutiu Nicolae, notariu in Cudsiru, pro 186 ² / ₃ , ³ / ₄	10	—	—	„ Nemesiu Petru, concip. guv. in Clusiu, p. 186 ⁶ / ₇	10	—	1
„ Munteanu Gavrilu, directoriu ginn. in Bra- sioiu, pro 186 ⁵ / ₆	5	—	—	„ dr. Nichita Joane, advoc. in Zilah, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	—
„ Macelariu Ilie, consil. guvern. in Clusiu, pro 186 ⁵ / ₆ , ⁶ / ₇ , ⁷ / ₈	15	—	—	„ Nistoru Vasiliu, canoniciu in Oradea-mare, pro 186 ⁷ / ₈	5	—	1

		Tas's'a in v. a. fr. cr.	Pentru dipl. fr.
Dn. Olteanu Const., profesoriu in Craiov'a, pro		30	—
186 ² / ₃ , 3/ ₄ , 4/ ₅ , 5/ ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈			
„ Orbonasiu Mihailu, jude sing. in S.-Reginu,	10	—	—
pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇			
„ Onitiu Alecse V., fiscalu in Sasu-Reginu,	15	—	—
pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇ , 7/ ₈			
„ Orosu Iacobu, not. sup. magist. in Orastia,			
pro 186 ⁵ / ₆ , 6/ ₇	10	—	—
„ Orghidau Rud., adv. in Bucuresci, p. 186 ⁶ / ₇ 6 galb.	—	—	
„ Orbescu Dim., adv. in Bucuresci, pro 186 ⁶ / ₇ 2 galb.	—	—	
(Va urma).			

Clio.

Series Vajvodarum Transilvaniae.

(Continuare).

- 1368 Nicolaus Vajvoda et Comes de Zonuk. Reg. Arch. T. II.
- 1369 Emericus Vajvoda et Comes de Zonuk. S. C. D. T. II.
- 1369 Joannes Vice-Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1369 Petrus Vice-Vajvoda. C. D. T. II.
- 1369 Emericus Vajvoda Transilvanus. Fejér Cod. Dipl. T. IX. Vol. VII.
- 1370 Emericus Vajvoda Transilvanus. Fejér Cod. Dipl. T. IX. Vol. VI. item. T. IX. Vol. VII. et Sieb. Qrt.-Schr. VI.
- 1370 Emericus Vajvoda et Comes de Zonuk. Suppl. C. D. T. II.
- 1370 Petrus Vajvoda. Katona X.
- 1371 Emericus Vajvoda. C. D. T. II.
- 1371 Emericus Vajvoda et Comes de Zonuk. S. C. D. T. II.
- 1371 Joannes Vice-Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1371 Joannes Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1372 Emericus Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1372 Emericus Vajvoda. Vide Szeredai „Series Episcoporum.“ Vide Désfalva Comitatus Küköllő.
- 1372 Emericus Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1373 Emericus jam Palatinus, ibid.
- 1373 (ante) Szász Vajvoda Transilvaniae. Reg. Arch. T. II.
- 1373 Stephanus Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1373 Ladislaus Vice-Vajvoda. C. D. T. II.
- 1373 Stephanus Vajvoda et Comes de Zonuk. Siebenb. Quartal-Schrift VI.
- 1374 Emericus Bubek Vajvoda moritur, ibid. Siebenb. Quartal-Schrift. Fejér C. D. T. IX. Vol. VII.
- 1374 Ladislaus Vice-Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1375 Ladislaus Vice-Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1375 Ladislaus filius Deső de Losontz Vajvoda Transilvanus. Fejér C. D. T. IV. Vol. V.
- 1376 Stephanus Czak Vajvoda. Sieb. Quartal-Schrift VI.
- 1377 Ladislaus Vajvoda et Comes de Zonuk. Vide Szeredai „Notit. Capit. albensis.“
- 1377 Ladislaus Vajvoda et Joannes Vice-Vajvoda. Reg. Arch. Tomo II.
- 1377 Memoria Vajvodae. Suppl. C. D. T. II.
- 1378 Ladislaus Vajvoda Transilvaniae. Fejér Cod. Dipl. T. IX. Vol. VII.
- 1378 Descensus, Judicia et Jura Vajvodalia. S. C. D. T. II.
- 1378 Joannes Vice-Vajvoda. C. D. T. II.
- 1378 Joannes Vice-Vajvoda. S. C. D. T. II.
- 1379 Joannes Vice-Vajvoda. Supl. C. D. T. II.
- 1379 Joannes Vice-Vajvoda. C. D. T. II.
- 1379 Joannes Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1379 Stephanus Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1380 Ladislaus Vajvoda. Reg. Arch. T. III., item.
- 1380 Ladislaus Vajvoda et Comes de Zonuk. Cod. D. T. II., ex familia Bánfi.
- 1380 Ladislaus Vajvoda et Comes de Zonuk. Fejér C. D. T. IX. Vol. VII.
- 1381 Stephanus Laczfi de Lindva Vajvoda. Siebenb. Quartal-Schrift VI.
- 1381 Joannes Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. III.
- 1381 Balk Vajvoda Comitis Szathmariensis, ergo non Transilvaniae, et quid significet Vajvoda Com. Szathmariensis. Vide apud Szirmai Szathmár I.
- 1383 Ladislaus Vajvoda et Comes de Zonuk. Fejér C. D. T. X. Vol. VIII. et Sieb. Quart.-Schr. VI.
- 1383 Stephanus Laczfi de Lindva Vajvoda. Siebenb. Quartal-Schrift VI.
- 1383 Balk Vajvoda Comitis Szathmariensis. C. D. T. II.
- 1384 Ladislaus Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1385 Stephanus olim Vajvoda et Stephanus filius condam Dionisii Vajvodae. Fejér C. D. T. X. Vol. VIII.
- 1386 Joannes Vice-Vajvoda. Suppl. Cod. D. T. II.
- 1388 Joannes Vice-Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1388 Ladislaus Vajvoda. Reg. Arch. T. III.
- 1389 Ladislaus Vajvoda et Comes de Zonuk. C. D. T. II.
- 1389 Ladislaus Vajvoda. Sieb. Quartal-Schrift VI., atque Comes de Zonuk. Fejér C. D. T. X. Vol. VIII.
- 1390 Drag et Balk Vajvodae. Cod. D. T. II.
- 1390 Frank de Konya Vajvoda et Comes de Zonuk. Siebenb. Quartal-Schrift VI.
- 1391 Ladislaus Vajvoda. C. D. T. II., ejus memoria 1406; ejus filii Joannes et Bothos 1408.
- 1391 Ladislaus Vajvoda. Reg. Arch. T. III., ejus filius Joannes 1394.
- 1392 Mandatum Statutorium Sigismundi Regis ad Conventum Lelesziensem, ut Balk et Dragh Vajvodae Comites Marmarosii et de Ugocha in possessionibus Olachalibus: Zynag, Berzluk, Ervenyes, Bassafalva, Trywarku et Kamyn vocatis in Districtu de Erdend existentibus, novae Donationis titulo eis collatis statuantur. Orig. in Lelesz, Transs. in a. f. f. 316 X. serie primarum.
- 1392 Emericus Bubek Vajvoda Transilvanus et Comes de Zonuk. Fejér C. D. T. X. Vol. VIII.
- 1392 Bartholomeus Vice-Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1393 Frank Vajvoda. Szeredai „Series Eppiscoporum.“
- 1393 Joannes filius Ladislai Vajvodae. Reg. Arch. T. III.
- 1393 Ladislai antea Vajvodae filius Joannes ex familia Bánfi. — Ladislans hic Vajvoda anno 1398 supplicio est affectus. Vide Eder in Felmero.
- 1394 Emericus Bubek Vajvoda et Comes de Zonuk. Suppl. C. D. T. II.
- 1394 Frank Vajvoda (ex Familia Zéchén). Reg. Arch. T. III., 1421.
- 1394 Petrus filius Georgii de Veréb Vice-Vajvoda. Reg. Arch. Tomo II.
- 1394 Frank Vajvoda. Szeredai „Series Episcoporum;“ Fejér C. D. T. X. Vol. VIII. et Szeredai „Notit. Capit. Alb.,“ item Sieb. Quartal-Schrift VI.
- 1395 Frank de Konya. Vide Katona XI.
- 1395 Frank filius Konye Bani, Vajvoda Transilvaniae et Comes de Zonuk. C. D. T. II. — NB. Iste Frank fuit anno 1406 Index Curiae.
- 1395 Frank (de Zéchén) Vajvoda et Comes de Zonuk. C. D. T. II. et Petrus Vice-Vajvoda.
- 1395 Frank Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1395 Stiborius Vajvoda Transilvanus. Fejér Cod. Dipl. T. X. Vol. VIII.
- 1396 Joannes filius Petri de Váradgya Vice-Vajvoda. C. D. T. I.
- 1396 Joannes Vice-Vajvoda filius Petri de Váradgya quondam Vice-Vajvodae. C. D. T. II.
- 1396 Protonotarius Vice-Vajvodae fuit Petrus. Ibid.
- 1396 Stiborius Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
- 1396 Joannes Strygy. Vice-Vajvoda ibid.
- 1396 Joannes filius Petri Vice-Vajvodae de Váradgya, Vice-Vajvoda. Ibid.
- 1396 Joannes Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1396 Joannes filius Petri de Váradgya Vice-Vajvoda. Reg. Arch. Tomo III.

- 1397 Joannes filius Petri de Váragya Vice-Vajvoda. Reg. Arch. Tomo III.
 1397 Joannes Swerth Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. III.
 1397 Styborius de Styborich. Katona XI. Vide Apafi et Sieb. Quartal-Schrift VI.
 1397 Drag et Balk non fuere Vajvoda Transilvaniae. Vide Tudománytár 1836 IX.
 1398 Stiborius Vajvoda et Comes de Zonuk. C. D. T. II. — NB. Stiborius fuit 1395, Comes Posoniensis. Ibid.
 1398 Stiborius Vajvoda et Comes de Zonuk ibid. et Nicolaus Vice-Vajvoda.
 1398 Joannes Vice-Vajvoda ibid.
 1398 Stibor Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
 1398 Joannes Swerth Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. III.
 1398 Petrus Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1398 Stiborius Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1398 Stiborius Transilvaniae et Moldaviae Vajvoda. Siebenb. Quartal-Schrift VI.
 Obs. Stephanus filius Dionisii Vajvodae 1397. Fejér C. D. T. X. Vol. II. — Stephanus Laczkovics pridem Vajvoda Transilvanus fit Banus Croatiae 1383. Fejér C. D. T. X. Vol. I.
 Nicolaus olim Vajvoda Transilvanus ante 1356 viens fuit ex genere de Medgyes. Fejér IV. Vol. IV. Thomae condam Vajv. Transilvani filii 1374. Fejér IX. Vol. IV.
 Thomas Vajv. 1345 adhuc vixit. Fejér IX. Vol. I.
 " 1346 adhuc vixit. Ibid.
 1399 Stiborius Vajvoda et Comes de Zonuk. C. D. T. II.
 1399 Stiborius Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1400 Stiborius de Styborics Vajvoda Transilvanus et Comes de Zonuk. Fejér X. Vol. IV.
 1400 Joannes de Synerth Vice-Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
 1400 Nicolaus de Chák Vajvoda. Suppl. C. D. T. II.
 1401 Styborius Vajvoda Transilvaniae et Comes de Zonuk. Vide Commentarios Georgii Pray de Jure Regum Hungariae in Valachiam p. Georgium Fejér Budae 1837 aeditos.
 1401 Styborius Vajvoda et Comes de Zonuk. C. D. T. II.
 1402 (honge ante) Michael de Jara Vice-Vajvoda. Suppl. C. D. Tomo II.
 1402 (ante) Petrus Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
 1402 Laurentius filius Csák et Stephanus filius Vajvodae de Nádos, Vajvoda Transilvaniae. C. D. T. II.
 1402 Nicolaus de Martzal Vajvoda Transilvaniae et Styborius pridem Vajvoda. Fejér C. D. T. X. Vol. IV.
 1402 Laurentius filius Chák et Stephanus de Nádos Vajvodae. Reg. Arch. T. II. (Va urma).

Muierusca din Brasieu.

Sub tufe de clocoielu
 Zace-unu teneru voinicelu
 Cu mandrati'a langa elu.
 „Scóla, scóla mei barbate,
 Nu mai totu zacea pe spate,
 Ca'mi amu urítu dílele,
 Mutandu capetaiele
 Candu la capu, candu la picioare,
 Candu la umbra, candu la sôre.
 — O! draga muierea mea!
 Nu potu, nu potu, chiar d'asi vrea,
 Ból'a mea nici ca s'a duce,
 Pan' ce tu nu mi-i aduce

Mura-albastra si amara,
 Sloi de ghiatia'n miediu de vara.
 — O! dragutiu barbatulu meu
 Ajutati-ar Dumnedieu!
 Eu toti muntii am calcatu,
 Mura-albastra n'am aflatu,
 Sloiu de ghiatia n'am gasitu,
 Ca pamentu-i incaldită.
 — Muierusca din Brasieu!
 Mura-albastra'i ochiulu teu,
 Care me ucide reu.
 Sloiu de ghiatia netopita
 E chiaru inim'a-ti recita
 Si de mine deslipita!"

Stejarulu si cornulu.

— Frate, frate de stejaru!
 Lasame se taiu unu paru
 Se'mi facu osie la caru.
 — Fratiore romanasiu,
 Voiosu parulu dati-l'asiu,
 Dac'ai face tu din elu
 Budzuganu de voinicelu,¹⁾
 Ghióga mare nestrugita,
 Cu pirone tintuita,
 Si cu dens'a de-ai luptă,
 Se aperi mosi'a ta.²⁾
 — Cornule, ce nu te'ndoi,
 De-o crénga se te despoi,
 Se'mi facu prajina de boi!
 — Fratiore romanasiu!
 Créng'a lunga dati-o-asiu.
 Cá s'o faci arcu de resboiu,
 S'alungi lesii dela noi.³⁾
 Lasa boii, fratiore,
 Si te da la vénatore,
 Ca nu'i timpu de plugaria,
 Si e timpu de vitejia.
 — Codri, codri, me giuru eu,
 Se ucidu eu bratiulu meu
 De totu cornulu unu dusmanu,
 De stejaru unu capitanau."

(Din poesiile populare publ. de V. Alecsandri).

¹⁾ Busduganele suntu armele favorite ale vitejiloru din balade, precum si ale smeloru si ale fetiloru-frumosi din povest. Smeii candu se intorc la casele lor, arunca busduganele din departari fabulose, si aceste dupace lovescu in portă, mergu de se asiédia in cieule dela pareti. Lupt'a intre smei si feti-frumosi incepe totudeaua cu lovirea busduganelor. V. Al.

²⁾ Mosi'a stramosiesca, patri'a! — Mandre timpuri erau acele, candu tiér'a representă pamentulu tuturor, avearea remasa dela mosi-stramosi, si candu glasulu codrilorу chiemă pe romani la vitejie! Idem.

³⁾ Acestu versu lasa a presupune, ca balad'a e de pe temporul navalirilor lui Sobieski si altoru regi poloni. Idem.